

10.02.2004

Sayı: 500

10/168

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA,

Nemrut volkanının patlaması sonucu oluşan, dışarı akışı bulunmayan 390.000 hektarlık yüzölçümüyle ülkemizin en büyük gölü olan, uluslararası öneme sahip sulak alanlar içerisinde yer alan ve yeryüzünün en büyük sodalı gölü özelliğine sahip Van Gölü'nde son yıllarda önemli bir kirlilik yaşanmaktadır. Van Gölünde meydana gelen bu kirliliğin nedenlerinin ve bu kirliliğin giderilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi ve ayrıca önemli bir doğal ve tarihi değerimiz olan Van Gölü havzasında turizmin geliştirilmesine yönelik tedbirlerin araştırılması amacıyla, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 98'nci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

Cüneyit Karabıyık
Van Milletvekili
ve 83 Milletvekili

1. Cüneyit KARABIYIK- Van Mv.
2. Mehmet Emin TUTAN- Bursa Mv.
3. Faruk ÇELİK- Bursa Mv.
4. Haluk İPEK- Ankara Mv.
5. Telat KARAPINAR- Ankara Mv.
6. Muharrem KARSLI- İstanbul Mv.
7. Fehmi ÖZTUNÇ- Hakkari Mv.
8. Yahya AKMAN- Şanlıurfa Mv.
9. Ahmet ÇAĞLAYAN- Uşak Mv.
10. Musa SIVACIOĞLU-Kastamonu Mv.
11. Ali Yüksel KAVUŞTU- Çorum Mv.
12. Alim TUNÇ- Uşak Mv.
13. Ayhan Zeynep TEKİN- Adana Mv.
14. Tayyar ALTIKULAÇ- İstanbul Mv.
15. Cavit TORUN- Diyarbakır Mv.
16. Şükrü ÖNDER- Yalova Mv.
17. Şerif BİRİNÇ- Bursa Mv.
18. Yahya BAŞ- İstanbul Mv.
19. İmdat SÜTLÜOĞLU- Rize Mv.
20. Osman SEYFİ- Nevşehir Mv.
21. M. Nezir NASIROĞLU- Batman Mv.
22. Sabahattin CEVHERİ- Şanlıurfa Mv.
23. Medeni YILMAZ- Muş Mv.
24. Abdurrahman ANİK- Bingöl Mv.
25. Halide İNCEKARA- İstanbul Mv.
26. Süleyman BÖLÜNMEZ- Mardin Mv.
27. Ahmet Gökhan SARIÇAM- Kırklareli Mv.
28. Zeyid ASLAN- Tokat Mv.
29. Recep KORAL- İstanbul Mv.
30. Ünal KACIR- İstanbul Mv.
31. Nusret BAYRAKTAR - İstanbul Mv.
32. Ahmet YENİ- Samsun Mv.
33. Mehmet SEKMEN- İstanbul Mv.
34. Hasan KARA- Kilis Mv.
35. Mustafa CUMUR- Trabzon Mv.
36. Nur Doğan TOPALOĞLU- Ankara Mv.
37. Cemal UYSAL- Ordu Mv.
38. Muharrem TOZÇÖKEN- Eskişehir Mv.
39. Osman AKMAN- Antalya Mv.
40. Halil ÜRÜN- Konya Mv.
41. Mehmet DÜLGER- Antalya Mv.
42. Ahmet Rıza ACAR- Aydın Mv.
43. Sabri VARAN- Gümüşhane Mv.
44. Muzaffer KÜLCÜ- Çorum Mv.
45. Hasan BİLİR- Karabük Mv.
46. İbrahim KÖŞDERE- Çanakkale Mv.

47. Tevfik Ziyaeddin AKBULUT- Tekirdağ Mv.
48. Ahmet KAMBUR- Tekirdağ Mv.
49. Ali AYAĞ- Edirne Mv.
50. Mustafa TUNA- Ankara Mv.
51. Mehmet ÇİÇEK- Yozgat Mv.
52. Taner YILDIZ- Kayseri Mv.
53. Burhan KUZU- İstanbul Mv.
54. Abdullah Veli SEYDA- Şırnak Mv.
55. Aydın DUMANOĞLU- Trabzon Mv.
56. Selahattin DAĞ- Mardin Mv.
57. Ahmet ERTÜRK- Aydın Mv.
58. Mehmet ÖZYOL- Adıyaman Mv.
59. Nevzat DOĞAN- Kocaeli Mv.
60. Şemsettin MURAT- Elazığ Mv.
61. Serpil YILDIZ- İzmir Mv.
62. Cahit CAN- Sinop Mv.
63. İdris Naim ŞAHİN- İstanbul Mv.
64. Mustafa ATAŞ- İstanbul Mv.
65. Selami UZUN- Sivas Mv.
66. Mehmet YILMAZCAN- Kahramanmaraş Mv.
67. Akif GÜLLE- Amasya Mv.
68. Salih KAPUSUZ- Ankara Mv.
69. Mehmet S. TEKELİOĞLU- İzmir Mv.
70. Hikmet ÖZDEMİR- Çankırı Mv.
71. İbrahim ÇAKMAK- Tokat Mv.
72. İsmail SOYLU- Hatay Mv.
73. Ömer ÖZYILMAZ- Erzurum Mv.
74. Fetani BATTAL- Bayburt Mv.
75. İbrahim Hakkı BİRLİK- Şırnak Mv.
76. Resul TOSUN - Tokat Mv.
77. Mehmet Salih ERDOĞAN- Denizli Mv.
78. Abdullah ÇALIŞKAN- Adana Mv.
79. Kenan ALTUN- Ardahan Mv.
80. Ekrem ERDEM- İstanbul Mv.
81. İnci ÖZDEMİR- İstanbul Mv.
82. Mustafa Nuri AKBULUT- Erzurum Mv.
83. Mustafa ILICALI- Erzurum Mv.
84. Muzaffer GÜLYURT- Erzurum Mv.

GEREKÇE

Van ve Bitlis illerimizin sınırları içinde yer alan, kıyısında bulunan 6 ilçe ve 136 köyde yaklaşık 1 milyon kişi yaşayan Van Gölü, ülkemizin en büyük gölüdür.

Gölde bulunan ve 1990 yılında Arkeolojik Sit Alanı ilan edilen 4 ada ile Ahlat sazlıkları, Dönemeç Deltası, Karasu Deltası, Bendimahi Deltası ve Gölün kuzeyinde sazlıklarla kaplı bir tatlı su gölü olan Nurşun Gölü, kuşlar açısından önem taşıyan alanlar olup, çok sayıda balık ve büyük çoğunluğu nesli tükenen canlılar grubundan olan 200 civarındaki kuş türü, Van Gölünün uluslararası öneme sahip sulak alanlar içerisinde yer almasını sağlamıştır.

Ülkemiz ve dünya ölçeğinde çok değerli bir doğal alan olan Van Gölünde, ne yazık ki son yıllarda ciddi boyutlarda kirlenme yaşanmaktadır.

Kirliliğin en önemli sebebi, Göl çevresindeki yerleşim birimlerinin sıvı atıklarının arıtmaksızın Göle verilmesidir. Yöre belediyelerinin bir kısmına ait arıtma tesisi mevcut ise de, enerji sıkıntısı ve diğer bazı nedenlerle çalıştırılmamaktadır. Bir çoğunda ise altyapı yani kanalizasyon sistemi bulunmamakta, bu nedenle de sıvı atıklar dereler yoluyla doğrudan Göle deşarj edilmektedir.

Göle uzaklığı yaklaşık 2 km. olan Van Organize Sanayi Bölgesi de, bir arıtma tesisinin olmaması nedeniyle tehdit oluşturmaktadır.

Van Gölüne dökülen yaklaşık 19 dereye bırakılan katı atıklar da, Gölü kirletmektedir. Van şehir merkezinden akmakta olan Akköprü deresinin iskele sahilinde yaptığı kirlilik de ciddi boyutlara ulaşmıştır.

Göle taşınan tarımsal kirliliğin en büyük kaynaklarını havzadaki en büyük üç ova olan Muradiye, Erciş ve Van Ovaları oluşturmaktadır. Kırsal alanlar azot ve fosfor parametreleri için, evsel kirlilikten sonra en büyük kirlilik kaynağıdır.

Sonuç olarak, bütün bunlar gölde çökelmeye, kimyasal ve biyolojik kirlenmeye neden olmakta, son yıllardaki bakteriyel kirlenmeyle de hastalıkların oluşmasına kaynaklık etmekte, besin zincirini olumsuz etkilemektedir. Koku ve bakteriyel kirlenme, göle yakın yerde yaşayan insanlara zarar verebilir hale gelmiştir.

Van Gölü çevresindeki tarım arazilerinin %90'ında erozyon problemi mevcuttur. Yanlış arazi idaresi ve meralarda aşırı otlatma sonucu doğal örtünün tahribata uğraması erozyonu şiddetlendirmektedir. İnşa edilen yollar, tarım alanları, yerleşim yerleri ve tarihi eserler heba olup gitmiştir.

Van Gölü ve çevresi, doğal ve arkeolojik değerler açısından da Doğu Anadolu Bölgesinin turizm potansiyeli yüksek alanlarından. Uygarlıklar zincirinin, derinliği uzmanlarca belgelenen tüm tarih, kültür, yaşam ve doğa değerleriyle birlikte; her biri geçmişin önemli merkezlerini oluşturmuş Van yerleşimlerini kucaklayan Van Gölü Havzası'nın, geçmişten geleceğe uygarlık ve gelişme kaynaklarının korunması büyük önem arz etmektedir.

İl ekonomisine ciddi katkı sağlayan ve endemik bir tür olan İnci Kefali'nin korunması ile yöresel balıkçılığın güçlendirilmesi; yine yöreye özgü bir uygarlık mirası olan tarihsel su kanalları "Kehriz"lerin korunması ve değerlendirilmesi; tarih içindeki tüm kültürlerin simgesi ve tanıklıklarını yansıtan anıtsal ve sivil mimari zenginlikler ile eski yerleşme dokularının elde kalabilen tüm örneklerinin, bundan böyle daha fazla eksilmeden ve yıpranmalarına karşı da önlemler alınarak Van Gölü Havzasının kimlik ve kalkınma kaynakları olarak sahiplenilip değerlendirilmesi gerekmektedir.

Tarihi, turistik, doğal ve arkeolojik değerleriyle ülke ve il turizmi ve ekonomisi açısından büyük önem taşıyan Van Gölü ve çevresinin kurtarılması, Van Gölündeki kirliliğin giderilmesi ve yörenin turizm potansiyelinin hayata geçirilmesi için alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.